

Sygn. akt XXVIII C 2633/22

WYROK CZĘŚCIOWY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Aleksandra Błażejewska-Leoniak

Protokolant: stażysta Natalia Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2022 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa B. N. i A. N.

przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

I. ustala, że aneks nr (...) do umowy kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) (spłacanego w ratach annuitetowych udzielonego w walucie polskiej) zawarty w dniu 10 czerwca 2005r. pomiędzy B. N. i A. N. a (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. jest nieważny,

II. oddala żądanie ustalenia w pozostałym zakresie.

Sygn. akt XXVIII C 2633/22

UZASADNIENIE

WYROKU CZĘŚCIOWEGO

W dniu 20 listopada 2017r. do Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w W. wpłynął pozew B. N. i A. N. przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W., w którym powodowie domagali się ustalenia, na podstawie art. 189 k.p.c., że umowa nr (...) z dnia 13 maja 2005r. o kredyt mieszkaniowy (...) wraz z aneksem jest nieważna. Wnieśli także o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powodowie za namową pracownika banku zdecydowali się na podpisanie aneksu przelutowującego kredyt złotowy na kredyt denominowany do CHF. Zdaniem powodów klauzule denominacyjne zawarte w 3 ust. 2, § 8 ust. 7, § 13 ust. 1, § 14, §17 ust. 1 i 2 umowy stanowią niedozwolone postanowienia umowne, po wyeliminowaniu których umowa nie może być wykonywana, co prowadzi do jej nieważności. Poza tym, zdaniem powodów, umowa w brzmieniu nadanym aneksem jest sprzeczna z naturą kredytu, art. 69 ust. 1 Prawa bankowego oraz zasadami współżycia społecznego.

(pozew k. 1-23)

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 marca 2018r. (doręczony w dniu 8 marca 2018r.) pozwany (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, że umowa kredytu denominowanego nie naruszała zasady walutowości ani przepisów Prawa bankowego. Ponadto pozwany zaprzeczył, by umowa zawierała klauzule niedozwolone, a nawet jeśli przyjąć, że je zawierała, to ich wyeliminowanie nie podważało możliwości spełnienia świadczenia przez obie strony w CHF.

(odpowiedź na pozew k. 126-156v)

Na rozprawie w dniu 28 lutego 2019r. pełnomocnik pozwanego wskazał, że argumentacja pozwu odnosi się do brzmienia umowy kredytu zmienionej aneksem na kredyt denominowany do CHF, więc nawet jeśliby roszczenie powodów okazało się być zasadne, nie przekłada się to na nieważność umowy zawartej pierwotnie.

(protokół rozprawy z dnia 28.02.2019r. k. 246)

Pismem z dnia 6 lipca 2021r. powodowie dokonali modyfikacji powództwa i wniesli o ustalenie, na podstawie art. 189 k.p.c., że umowa nr (...) z dnia 13 maja 2005r. o kredyt mieszkaniowy (...) wraz z aneksem jest nieważna oraz o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 656 083,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia stronie pozwanej zmiany powództwa do dnia zapłaty. Nadto wniesli o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu modyfikacji powodowie wskazali, że biorąc pod uwagę okres czasu między podpisaniem umowy, a aneksu, umowa winna być traktowana do samego początku jako kredyt denominowany do CHF.

(pismo z dnia 06.07.2021. k. 387-418)

Postanowieniem z dnia 4 października 2021r. (sprostowane mocą postanowienia z dnia 22 grudnia 2021r.) Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i sprawę przekazała według właściwości Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

(postanowienie z dnia 04.10.2021r. k. 460, postanowienie z dnia 22.12.2021r. k. 467)

Pismem z dnia 11 maja 2022r. powodowie doprecyzowali treść roszczenia z pkt 1 pisma z dnia 6 lipca 2021r. modyfikującego powództwo i wniesli o ustalenie, na podstawie art. 189 k.p.c., że umowa kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) z dnia 13 maja 2005r. wraz z aneksem nr (...) z dnia 10 czerwca 2005r. jest nieważna.

(pismo powodów z dnia 11.05.2022r. k. 559-560)

W odpowiedzi na modyfikację powództwa pozwany w piśmie z dnia 13 maja 2022r. podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie i wniósł o oddalenie powództwa w całości, kwestionując je zarówno co do zasady jak i co do wysokości, również w zakresie modyfikacji dokonanej pismem z dnia 6 lipca 2021r. Pozwany wniósł także o zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Pozwany, z najdalej posuniętej ostrożności procesowej, w przypadku uznania umowy kredytu z dnia 13 maja 2005r. za nieważną (do czego w ocenie pozwanego nie ma podstaw), przy jednoczesnym stwierdzeniu, że powodowie spełniali świadczenia na rzecz pozwanego, na podstawie art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c. podniósł zarzut zatrzymania do czasu zwrotu przez powodów na rzecz pozwanego kwoty 525 000 zł wypłaconej powodom przez pozwanego w związku z podpisaniem przedmiotowej umowy. Pozwany podkreślił, że nieważność aneksu nie niesie ze sobą nieważności całej umowy, która pozostaje ważnie zawartą umową w PLN.

(pismo pozwanego z dnia 13.05.2022r. k. 562-572v.)

Nadto na rozprawie w dniu 19 lipca 2022r. pełnomocnik pozwanego oświadczył, że podtrzymuje zgłoszony zarzut zatrzymania na podstawie art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c. do czasu zwrotu przez powodów na rzecz pozwanego kwoty 525 000 zł wypłaconej powodom przez pozwanego w związku z podpisaniem przedmiotowej umowy.

Po pouczeniu powodów o skutkach ustalenia nieważności aneksu przez Sąd i że na skutek ustalenia nieważności aneksu, umowa kredytu złotowego będzie dalej obowiązywała, powodowie oświadczyli, że wyrażają wolę ustalenia nieważności aneksu, rozumieją konsekwencje z tym związane i nie akceptują postanowień aneksu w dotychczasowym kształcie.

(protokół rozprawy z dnia 19.07.2022r. k. 586v.)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. N. i B. N. planowali kupić dom. W związku z tym udali się do banku (...) S.A., gdzie zaproponowano im kredyt złotowy. Powodowie zdecydowali się na wzięcie takiego kredytu.

(zeznania powodów: B. N. k. 585v - 586, A. N. k. 586)

W dniu 13 maja 2005r. B. N. i A. N. zawarli umowę kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) (spłacanego w ratach annuitetowych udzielonego w walucie polskiej).

Z treści § 2 ww. umowy kredytu wynikało, że bank zobowiązał się postawić do dyspozycji kredytobiorcy kredyt w kwocie 540 000 zł na finansowanie kosztów związanych z nabyciem nieruchomości zabudowanej domem mieszkalnym położonej w M. przy ul. (...) z przeznaczeniem na potrzeby własne stanowiącej własność W. W. zwanego dalej „Zbywcą”.

W myśl § 5 ust. 1 umowy wypłata kredytu miała być dokonana jednorazowo, na rachunek zbywcy oraz na rachunek kredytobiorcy, w formie przelewu na wskazany rachunek – zgodnie z pisemną dyspozycją kredytobiorcy.

Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu sporządzenia umowy miało wynosić 7,41 %, stawka referencyjna 5,51 % a marża banku miała wynosić 1,9 % (§ 6 ust. 2 umowy).

Zgodnie z § 11 ust. 1 pkt 1 – 3 umowy zabezpieczeniem spłaty kredytu była hipoteka zwykła w kwocie 540 000 zł oraz hipoteka kaucyjna do kwoty 140 400 zł na kredytowanej nieruchomości. Dodatkowym zabezpieczeniem był weksel in blanco wystawiony przez kredytobiorcę oraz cesja praw z umowy ubezpieczenia domu mieszkalnego na rzecz (...) S.A.

Zgodnie natomiast z § 13 ust. 1 ww. umowy spłata zadłużenia z tytułu kredytu i odsetek kredytobiorcy następować miała w drodze potrącenia przez (...) SA swoich wierzytelności z tytułu udzielonego kredytu z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego kredytobiorcy o wskazanym numerze.

Niespłnienie przez kredytobiorcę części albo całości raty spłaty kredytu w terminie umownym powodowało, że należność z tytułu zaległej spłaty stawała się zadłużeniem przeterminowanym (§ 18 ust. 1).

(umowa k. 30-38)

Następnie pracownik pozwanego banku zaproponował powodom podpisanie aneksu do ww. umowy, zachęcając ich do zmiany umowy kredytu złotowego na kredyt denominowany do CHF i wskazując na niższe raty i stabilność kursu CHF. Powodom nie wyjaśniono mechanizmu denominacji ani tego, w jaki sposób bank ustala kursy w tabeli kursowej banku. Powodowie nie negocjowali postanowień aneksu. Powodom nie przedstawiono symulacji zmian kursu CHF i wpływu tych zmian na wysokość raty i całego zadłużenia ani wykresów historycznych zmian kursu CHF/PLN. Powodowie nie zostali poinformowani o możliwości spłaty kredytu bezpośrednio w CHF.

(zeznania powodów: B. N. k. 585v - 586, A. N. k. 586)

W dniu 10 czerwca 2005r. powodowie podpisali aneks nr (...) do umowy kredytu mieszkaniowego (...) nr(...), którego przedmiotem była zmiana waluty kredytu z waluty polskiej na walutę frank szwajcarski oraz zasad spłaty

wierzytelności kredytowej wynikającej z umowy. Równocześnie strony oświadczyły, że zachowana zostaje tożsamość i ciągłość tej wierzytelności oraz wszystkich jej zabezpieczeń (§ 1 aneksu).

Zgodnie z § 2 ust. 1 aneksu (...) S.A. stwierdzał, że zadłużenie w walucie polskiej wynikające z wyżej wymienionej umowy kredytu podlegało przewalutowaniu w dniu 10 czerwca 2005r. i stanowiło kwotę 539 437,15 zł, w tym brak należności wymagalnych.

W myśl § 3 ust. 1 aneksu (...) S.A. dokonywał zmiany waluty kredytu z waluty polskiej na walutę wymienną frank szwajcarski. Przeliczenie kwoty zadłużenia, o którym mowa § 2 ust. 1 aneksu wyrażonej w walucie polskiej, na kwotę stanowiącą równowartość w walucie wymienną CHF następowało przy zastosowaniu kursu kupna dewiz dla danej waluty (aktualna Tabela kursów (...) S.A.) obowiązująca w dniu podpisania aneksu (ust. 2). Kwota zadłużenia po dokonaniu przeliczenia, o którym mowa w ust. 2 wynosiła 208 792, 83 CHF (ust. 3).

Z kolei zgodnie z § 4 aneksu widniała informacja, że niniejszy aneks zmienia postanowienia umowy i skreśla jej zapisy od § 1 do § 33. Umowa otrzymuje następujące brzmienie:

W § 1 pkt. 8 umowy została zawarta definicja aktualnej Tabeli kursów, z której wynikało, że jest to Tabela kursów (...) SA obowiązująca w chwili dokonywania przez (...) SA określonych w umowie przeliczeń kursowych.

W myśl § 2 ust. 2 w dniu zawarcia aneksu stawka referencyjna LIBOR 3M wynosiła 0,7483%, marża 3,10 p.p., a oprocentowanie kredytu wynosiło 3,8483% w stosunku rocznym.

W myśl § 6 ust. 1 umowy zabezpieczeniem spłaty kredytu była hipoteka zwykła w kwocie 204 174,23 CHF oraz hipoteka kaucyjna do kwoty 53 085,30 CHF na kredytowanej nieruchomości. Dodatkowym zabezpieczeniem był weksel in blanco wystawiony przez kredytobiorcę oraz cesja praw z umowy ubezpieczenia domu mieszkalnego na rzecz (...) S.A. Pozostałymi zabezpieczeniami było ubezpieczenie pomostowe oraz ubezpieczenie kredytowanego wkładu własnego.

Zgodnie natomiast z § 8 ust. 1 umowy spłata zadłużenia z tytułu kredytu i odsetek kredytobiorcy następować miała w drodze potrącenia przez (...) SA swoich wierzytelności z tytułu udzielonego kredytu z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego kredytobiorcy o wskazanym numerze . Ust. 7 stanowił zaś, że potrącenie środków z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w walucie polskiej następowało w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymienną, w której udzielony był kredyt, według obowiązującego w (...) SA w dniu wymagalności, kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów).

Niespłata przez kredytobiorcę części albo całości raty w terminie umownym powodowała, że należność z tytułu zaległej spłaty stawała się zadłużeniem przeterminowanym i było przeliczana na walutę polską według kursu sprzedaży dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) S.A. dniu, o którym mowa w § 8 ust. 1 (§ 13 ust. 1 umowy). Jeżeli spłata zadłużenia przeterminowanego i odsetek następowała w walucie innej niż waluta polska w formie bezgotówkowej/gotówkowej – kwota wpłaty zostawała przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej według kursu kupna dla dewiz/pieniędzy (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) w dniu wpływu środków (§ 14 pkt 1 i 2 umowy).

(aneks nr (...) z dnia 10.06.2005r. k. 39-48)

Kredyt został powodom wypłacony zgodnie z postanowieniami umowy w kwocie 525 000 zł.

(okoliczności bezsporne, a nadto zaświadczenia k. 62-69, k. 427-429)

Powodowie oświadczyli, że wyrażają wolę ustalenia nieważności aneksu, oświadczyli, że rozumieją konsekwencje z tym związane i nie akceptują aneksu w dotychczasowym kształcie.

(oświadczenie powodów k. 586v.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie powołanych dokumentów związanych z zawarciem umowy kredytu hipotecznego znajdujących się w aktach sprawy. Dokumenty te nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a w ocenie Sądu nie było podstaw, by poddawać w wątpliwość okoliczności faktyczne wynikające z ich treści. Z uwagi na powyższe Sąd uznał, że dowody z tych dokumentów tworzą spójny, niebudzący wątpliwości w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a przez to w pełni zasługujący na wiarę materiał dowodowy.

Sąd uznał zeznania powodów za wiarygodne jedynie w części. Sąd nie dał wiary zeznaniom powodów w zakresie, w jakim twierdzili oni, że od początku chcieli podpisać umowę kredytu denominowanego do CHF i że w banku poinformowano ich, że procedura jest taka, że najpierw trzeba podpisać umowę kredytu złotowego, a następnie aneks zmieniający tą umowę na umowę kredytu denominowanego do CHF. W ocenie Sądu, powodowie podpisali umowę kredytu złotowego, a następnie przy kolejnej wizycie w banku, zostali zachęceni przez pracowników banku, do zmiany tej umowy na kredyt denominowany do CHF z uwagi na niższe raty. Całkowicie niewiarygodne są twierdzenia powodów, by bank wprowadzając na rynek nowy produkt jakim był kredyt denominowany do CHF, proponował najpierw podpisanie umowy kredytu złotowego, a następnie po kilku tygodnia jej aneksowanie i zmianę na kredyt denominowany do CHF. Warto również zwrócić uwagę, że takie zeznania powodów stoją w opozycji do twierdzeń pozwu. W pozwie bowiem wyraźnie wskazano, że strony zawarły umowę kredytu złotowego, a następnie za namową pracownika banku zdecydowały się na jego przewalutowanie (k. 5). Natomiast za wiarygodne Sąd uznał te zeznania powodów, z których wynikało, że nie negocjowali oni postanowień aneksu oraz, że nie otrzymali pełnej informacji o ryzyku kursowym tj. nie przedstawiono im symulacji obrazującej jak może zmienić się kurs CHF w przyszłości i jak to wpłynie na wysokość raty i całego zadłużenia ani danych historycznych kursów CHF/PLN. Pozwany nie przedłożył bowiem dokumentów, z których wynikałoby, że powodowie otrzymali takie informacje.

Odnosząc się do zeznań świadków E. M. i I. T., to Sąd ustalając stan faktyczny, nie oparł się w znacznym zakresie na zeznaniach tych świadków. Jak wynikało z zeznań świadka E. M., nie pamiętała ona okoliczności podpisania umowy i aneksu do umowy z powodami ani jakie dokumenty zostały przedstawione powodom ani jakie informacje zostały im przekazane, a nawet nie pamiętała czy w ogóle z powodami rozmawiała. Przedstawiła ona jedynie ogólne zasady dotyczące procesu zawierania umowy. Z kolei świadek I. T. zeznał, że w 2005r. był dyrektorem oddziału banku (...) i nie rozmawiał z powodami. Nie nadzorował również bezpośrednio prac zespołu do obsługi kredytów mieszkaniowych. Z uwagi na upływ czasu nie pamiętał również procedury, która zobowiązywała pracowników do przedstawienia opcji w kredycie walutowym i złotówkowym. Świadek wskazał także, że zakres informacji na temat ryzyka kursowego zmieniał się w czasie w zależności od obowiązujących przepisów. Przyznał także, że przy kredytach detalicznych poziom negocjacji był niewielki.

Co do świadka M. P. (wcześniej F.), to Sąd dopuścił dowód z zeznań tego świadka. Następnie na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c., Sąd dokonał reasumpcji powyższego postanowienia i pominął wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka M. P.. Świadek M. P. w piśmie z dnia 15 sierpnia 2020r. zwróciła uwagę, że od lipca 2005r. nie jest pracownikiem (...) S.A., nie pamięta powodów i okoliczności z nimi związanymi (k. 310-310v).

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. Było to konsekwencją uznania, iż okoliczności, do których stwierdzenia miał służyć ten wniosek dowodowy, były nieistotne dla wyniku postępowania. Taka ocena w stosunku do wniosku dowodowego pozwanego wynikała przede wszystkim z tego, że Sąd uznał aneks do zawartej przez strony umowy za nieważny z uwagi na abuzywność zawartych z nim postanowień.

Dowody z dokumentów przedstawione przez stronę powodową tj. komunikat Szwajcarskiego Narodowego Banku z dnia 15.01.2015r., informacja medialna, Rekomendacja S, wydruki z rejestru klauzul niedozwolonych, uzasadnienie ustawy antyspreadowej, Sąd potraktował jako rozwinięcie argumentacji strony powodowej.

Sąd potraktował złożone przez pozwanego dokument, tj. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.07.2017r., sygn. akt II CSK 83/16, opinia dr J. T. na temat wybranych aspektów funkcjonowania rynku kredytów hipotecznych indeksowanych

lub denominowanych w walutach obcych oraz kształtowania się kursu walutowego PLN/CHF, jako rozwinięcie argumentacji strony pozwanej.

Sąd pominął również przy dokonywaniu ustaleń faktycznych Informacje o ryzyku kursowym i ryzyku stopy procentowej, gdyż z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynikało, by takie dokumenty powodowie otrzymali. Ponadto obie ww. informacje opatrzone są datami późniejszymi niż podpisanie aneksu nr (...).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo w zakresie żądania ustalenia nieważności zasługiwało na uwzględnienie w części.

Na wstępie należy poczynić uwagę, że w uzasadnieniu wyroku nie ma potrzeby czy obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska do wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, o ile nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1998 roku, II UKN 282/98, Legalis nr 44600). Celem uzasadnienia wyroku nie jest bowiem ocena stanowisk stron, ale wyjaśnienie motywów rozstrzygnięcia. Dopuszczalne jest rozprawienie się z poszczególnymi zarzutami niejako en bloc, poprzez zaprezentowanie odmiennego zapatrywania w kwestii faktów lub prawa, nie pozostawiające przestrzeni dla racjonalnej obrony pozostałych zarzutów, które – przy uwzględnieniu koncepcji sądu – stają się wówczas bezprzedmiotowe (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 grudnia 2017 roku, VI ACA 1651/15, Legalis nr 1733044). Służyć to będzie także czytelności uzasadnienia i wyводу Sądu.

W pierwszej kolejności należało zwrócić uwagę, że w niniejszej sprawie pierwotnie strony łączyła umowa kredytu złotowego. Charakter tej umowy uległ zmianie w wyniku zawarcia aneksu nr (...), na mocy którego umowa kredytu złotowego została przekształcona w umowę kredytu denominowanego do CHF. W ocenie Sądu uznanie, że aneks do ww. umowy kredytu złotowego jest nieważny skutkować będzie powrotem do stanu sprzed zawarcia tego aneksu, czyli powrót do kredytu złotowego z oprocentowaniem WIBOR. Taki pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19 wydanym również na gruncie sprawy, w której kredyt złotowy został na mocy aneksu przekształcony w kredyt walutowy. Trzeba podkreślić, że aneks do poprzednio zawartej umowy nie jest nową umową.

W ocenie Sądu, zawarcie aneksu nr (...) nie stanowiło również odnowienia, o którym mowa w art. 506 § 1 k.c. N. umowy w rozumieniu art. 506 k.c. ma miejsce, gdy w celu umorzenia zobowiązania dłużnik zobowiązuje się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej.

Zgodnie z art. 506 § 2 zdanie 1 k.c., w razie wątpliwości poczytuje się, że zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia. Z przepisu tego można wyciągnąć wniosek, że decydujące znaczenie dla stwierdzenia, czy doszło do odnowienia, należy przypisać woli stron. Uznaje się nawet, że jeżeli strony miały stanowczy zamiar zaciągnięcia nowego zobowiązania w miejsce dotychczasowego, to zmiany treści stosunku prawnego mogą być choćby niewielkie (wyr. SN z 12 marca 2002 r., IV CKN 862/00). Zamiar taki powinien jednak wynikać z wyraźnego oświadczenia stron lub w sposób niewątpliwy z okoliczności sprawy, a zmniejszenia lub zwiększenia świadczeń wynikających z tego samego zobowiązania i z tej samej podstawy prawnej nie można uznać za odnowienie, ponieważ nie powodują one umorzenia dawnego zobowiązania i zaciągnięcia nowego (tak wyr. SN z 20 sierpnia 2009 r., II CSK 97/09; zob. też wyr. SN z 9 stycznia 2008 r., II CSK 407/07; wyr. SN z 9 listopada 2006 r., IV CSK 191/06; wyr. SN z 10 marca 2004 r., IV CK 95/03). W stanie faktycznym sprawy takiego wyraźnego zamiaru odnowienia Sąd nie dostrzega. Po pierwsze wynika to wprost z treści § 1 aneksu, w którym to paragrafie strony oświadczyły, że zachowana zostaje tożsamość i ciągłość tej wierzytelności oraz wszystkich jej zabezpieczeń. Z zeznań powodów również nie wynikało, by zawarli oni aneks w celu umorzenia dotychczasowego zobowiązania czy zmiany podstawy prawnej świadczenia, ale w celu poprawy swojej sytuacji finansowej w związku z obniżeniem wysokości rat. W związku z jego zawarciem dotychczasowe zobowiązanie powodów nie wygasło, a jedynie doszło do modyfikacji jego spłaty oraz zmiany waluty z waluty polskiej na walutę franka szwajcarskiego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 31 stycznia 2019r., I ACA 7/18, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009r., II CSK 37/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2019r., I CSK 242/18).

W ocenie Sądu, nie miała również znaczenia okoliczność krótkiego odstępu czasu między zawarciem umowy kredytu złotowego, a aneksem nr (...), co miało prowadzić zdaniem pełnomocnika powodów do uznania, że w istocie zwarta pomiędzy stronami umowa od początku stanowiła umowę kredytu denominowanego do CHF. Zdaniem Sądu, nie miało znaczenia, czy strony zawarły aneks po upływie miesiąca czy np. po upływie roku od zawarcia pierwotnej umowy. Powodowie zawarli umowę kredytu złotowego, a następnie zostali zachęceni przez pracownika banku do zmiany tej umowy na kredyt denominowany do CHF z uwagi na możliwość obniżenia wysokości rat. Zdaniem Sądu, to był główny powód podjęcia przez powodów decyzji o podpisaniu aneksu. Zeznania powodów, że tak wyglądała procedura zawarcia umowy kredytu denominowanego do CHF, a zatem, że najpierw konieczne było podpisanie umowy kredytu złotowego, a następnie dopiero aneksu, są w tym względzie całkowicie niewiarygodne i sprzeczne z twierdzeniami pozwu. Ponadto nie sposób przyjąć, że bank wprowadzające na rynek nowy produkt w postaci kredytu denominowanego do CHF, nie miał opracowanych procedur jego wprowadzania i wymuszał na klientach w pierwszej kolejności podpisanie umowy kredytu złotowego.

Podsumowując tę część rozważań, w ocenie Sądu, nie było podstaw do przyjęcia, że uznanie aneksu nr (...) za nieważny, skutkuje również uznaniem umowy kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) (spłacanego w ratach annuitetowych udzielonego w walucie polskiej) za nieważną.

Dlatego też Sąd w wyroku częściowym ustalił tylko, że aneks nr (...) do umowy kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) (spłacanego w ratach annuitetowych udzielonego w walucie polskiej) zawarty w dniu 10 czerwca 2005r. pomiędzy B. N. i A. N. a (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. jest nieważny, oddalając żądanie ustalenia nieważności umowy kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) (spłacanego w ratach annuitetowych udzielonego w walucie polskiej).

W dalszej kolejności należało rozważyć czy strona powodowa posiadała interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności aneksu.

Zgodnie z treścią art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Podstawową przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest zatem istnienie interesu prawnego w żądaniu ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa.

Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. istnieje tylko wtedy, gdy powód ochronę swojej sfery prawnej może uzyskać przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Wyrok ustalający musi więc definitywnie zakończyć spór stron co do prawa czy stosunku prawnego (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, LEX nr 515730 i z dnia 19 września 2013 r., I CSK 727/12, LEX nr 1523363). Wprawdzie za dominujący w orzecznictwie należy uznać pogląd, że interes prawny do wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego w zasadzie nie zachodzi, jeżeli zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw, w szczególności na drodze powództwa o spełnienie świadczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2017 r., V CSK 52/17, LEX nr 2372279 i z dnia 9 stycznia 2019 r., I CSK 711/17, LEX nr 2618479). Samo jednak istnienie możliwości wytoczenia powództwa o świadczenie nie w każdej sytuacji świadczyć będzie o braku interesu prawnego w żądaniu ustalenia. Brak interesu prawnego wystąpi jedynie wówczas, gdy wyrok zasądający świadczenie zapewni pełną ochronę prawną uzasadnionych interesów powoda. Ocena istnienia interesu prawnego musi uwzględniać, czy wynik postępowania doprowadzi do usunięcia niejasności i wątpliwości co do danego stosunku prawnego i czy definitywnie zakończy spór na wszystkich płaszczyznach tego stosunku. Przyjmuje się również, że interes w ustaleniu nieważności umowy jest oczywisty, bez takiego rozstrzygnięcia nie istnieje bowiem możliwość definitywnego zakończenia sporu. Ostateczne rozstrzygnięcie powództwa o ustalenie nieważności części umowy zniesie stan niepewności powodów co do wysokości rat i sposobu rozliczenia umowy (zob. np. wyroki SN: z dnia 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; 19 maja 2022 r., II CSKP 797/22).

Warto podkreślić, że w wyroku z dnia 20 czerwca 2022r., II CSKP 701/22 Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że należy pamiętać, że interes prawny jest zachowany, gdy ze spornego stosunku wynikają jeszcze dalsze skutki, których dochodzenie powództwem o świadczenie nie jest możliwe bądź nie jest jeszcze aktualne. W konsekwencji Sąd Najwyższy uznał, że strona powodowa ma interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy, skoro

uwzględnienie powództwa wywiera przede wszystkim skutki w odniesieniu do obowiązywania umowy na przyszłość, a zatem ma szerszy zakres aniżeli tylko związany z koniecznością dokonania rozliczeń dotychczasowych świadczeń pieniężnych.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, powodowie mają interes prawny w ustaleniu nieważności aneksu w rozumieniu art. 189 k.p.c. Zawarta bowiem między stronami umowa wygenerowała długoterminowy stosunek prawny i ewentualne uwzględnienie roszczeń powodów o zwrot należności spełnionych dotychczas na rzecz banku nie regulowałby w sposób definitywny wzajemnych relacji stron. Dopiero ustalenie nieważności aneksu przesądza o możliwości żądania zwrotu już spełnionych świadczeń na jego podstawie w wysokości ponad kwoty, które powodowie są zobowiązani uiszczać na podstawie umowy kredytu złotowego jak i braku obowiązku ich spełniania w wysokości wynikającej z aneksu w przyszłości.

Warto również podkreślić, że z mocy wiążącej wyroku o zapłatę korzysta jedynie rozstrzygnięcie, nie rozciąga się ona na kwestie pozostające poza sentencją, w tym na ustalenia faktyczne i ocenę prawną dotyczącą stosunku prawnego zawartą w pisemnych motywach rozstrzygnięcia. Przedmiotem prawomocności materialnej jest jedynie ostateczny rezultat rozstrzygnięcia, a nie przesłanki, które do niego doprowadziły. Oznacza to, że sąd nie jest związany ani ustaleniami faktycznymi poczynionymi w innej sprawie, ani poglądami prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu zapadłego wyroku (post. SN z 3.6.2009 r., IV CSK 511/08, Legalis).

Podsumowując, powodowie mają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności aneksu.

W dalszej kolejności należy podnieść, że analiza postanowień zawartego przez powodów aneksu, nie daje podstaw do stwierdzenia, że jest on sprzeczny z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2021r. p. 2439 – dalej jako prawo bankowe).

Do elementów przedmiotowo istotnych, wskazanych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego należy: zobowiązanie banku do oddania do dyspozycji kredytobiorcy, na czas oznaczony w umowie, określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie i do zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, w oznaczonych terminach spłaty oraz do zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 czerwca 2021 r., sygn. akt I CSKP 55/21, numer 2584569, wskazał, że zarzuty dotyczące sprzeczności konstrukcji umowy kredytu odwołującej się do waluty obcej, w tym przewidującej udzielenie kredytu denominowanego w walucie obcej, z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego są chybione. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że umowa kredytu wiążąca wysokość udzielonego kredytu oraz wysokość jego spłat z kursem waluty obcej, np. franka szwajcarskiego, nie jest sprzeczna z ogólną konstrukcją umowy kredytu przewidzianą w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego. Ustawa z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 165, poz. 984), czyli tzw. ustawa antyspreadowa, potwierdziła tylko to, co wcześniej wynikało już z zasady autonomii woli stron (art. 3531 k.c.), a mianowicie, że przed wejściem w życie tej ustawy dopuszczalne było zawieranie umów o kredyt denominowany, jak i indeksowany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2020 r., II CSK 805/18).

Należy również podzielić pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy m.in. w wyrokach z dnia 25 marca 2011 r. IV CSK 377/10, z dnia 29 kwietnia 2015 r., V CSK 445/14, z dnia 14 lipca 2017 r. II CSK 803/16, że ułożenie stosunku prawnego w ten sposób, że strony wskazują inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania tego zobowiązania, jest zgodne z zasadą swobody umów (art. 353¹ k.c.).

W niniejszej sprawie strony na mocy aneksu przekształciły umowę kredytu złotowego w umowę kredytu denominowanego do CHF. Kredyt denominowany do waluty obcej charakteryzuje się tym, że bank udziela kredytobiorcy kredytu w wysokości CHF, ale wypłata tej kwoty następuje w PLN jako równowartość wskazanej w umowie określonej ilości CHF. W przypadku kredytu denominowanego do waluty obcej, kredytobiorca uzyskuje środki pieniężne w złotych, ale wysokość kredytu ustalona jest w walucie obcej, z tym że w momencie udostępniania

kredytu czy jego transz, następuje przeliczenie z waluty obcej na złoty według kursu na dzień udostępnienia kredytu czy jego transz. Z kolei spłata rat kapitałowo-odsetkowych następuje w PLN obliczanych jako równowartość w złotych polskich określonej ilości waluty obcej. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 października 2020 r., II CSK 805/18, Lex nr 3123932 podkreślił, że w przypadku tego rodzaju umów wypłata przez bank kwoty kredytu w PLN oraz spłata kredytu w PLN przez kredytobiorcę nie jest uprawnieniem stron, ale ich obowiązkiem wynikającym z umowy.

W ocenie Sądu, klauzula waloryzacyjna jest postanowieniem umownym, które w świetle zasady swobody umów jest dopuszczalne. Uzupełnieniem zasady swobody umów jest przepis art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Takim miernikiem wartości może być również waluta obca, w oparciu o którą nastąpi przeliczenie zobowiązania jednej ze stron umowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, Legalis nr 1450586).

Nietrafny jest zarzut wskazujący na sprzeczność aneksu nr (...) z zasadami współżycia społecznego. W orzecznictwie podkreśla się, że za uznaniem czynności prawnej za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego muszą przemawiać szczególne okoliczności. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2017 r., IV CSK 660/16 Sąd ten zwrócił uwagę, że korzystanie z zasad współżycia społecznego jako podstawy uznania czynności prawnej za nieważną wymaga zachowania szczególnej ostrożności. Sąd, przyjmując taką sprzeczność, powinien ustalić, na czym polega ta sprzeczność (jaka konkretnie zasada została naruszona), przez kogo, w jaki sposób i na czym samo naruszenie polega i z jakich przyczyn. W ocenie Sądu Najwyższego sprzeczność czynności prawnej z zasadami współżycia społecznego występuje dopiero wtedy, gdy umowa nie respektuje określonego zakazu znajdującego głębokie uzasadnienie aksjologiczne – moralne, tj. zawiera treść lub cel moralnie zakazany oraz gdy nie zawiera treści wynikającej z normy o charakterze moralnym, np. narusza wolność człowieka. Takich okoliczności powodowie nie wykazali.

Nie ulega natomiast wątpliwości, że przyjęty w aneksie nr (...) mechanizm denominacji był wadliwy, gdyż pozwalał pozwanemu, poprzez odwołanie do tabel kursowych, kształtować jednostronnie wysokość zobowiązania kredytobiorcy. Skoro w umowie kredytu nie uregulowano kwestii związanych z zasadami ustalania przez pozwanego wysokości kursu CHF, oznacza to, że analizowana umowa odwoływała się do wskaźnika, którego wysokość kształtować mogła bez żadnych ograniczeń jedna ze stron umowy.

Trzeba w tym miejscu odwołać się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2022r., III CZP 40/22, zgodnie z którą sprzeczne z naturą stosunku prawnego kredytu indeksowanego do waluty obcej są postanowienia, w których kredytodawca jest upoważniony do jednostronnego oznaczenia kursu waluty właściwej do wyliczenia wysokości zobowiązania kredytobiorcy oraz ustalenia wysokości rat kredytu, jeżeli z treści stosunku prawnego nie wynikają obiektywne i weryfikowalne kryteria oznaczenia tego kursu. Postanowienia takie, jeśli spełniają kryteria uznania ich za niedozwolone postanowienia umowne, nie są nieważne, lecz nie wiążą konsumenta w rozumieniu art. 3851 k.c. Uchwałą tą należało również odnieść do kredytu denominowanego do CHF.

W dalszej kolejności, Sąd dokonał analizy zakwestionowanych postanowień zawartych w § 3 ust. 2 umowy w brzmieniu nadanym aneksem oraz § 8 ust. 7 umowy w brzmieniu nadanym aneksem pod kątem ich abuzywności.

Zgodnie z art. 3851 § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zatem przesłankami uznania postanowień umownych za niedozwolone (abuzywne) są:

- a) zawarcie umowy z konsumentem,
- b) kwestionowane postanowienia umowne nie zostały z nim uzgodnione indywidualnie,

c) nie dotyczą one postanowień określających główne świadczenia stron, pod warunkiem jednak, że postanowienia te zostały sformułowane w sposób jednoznaczny,

d) kwestionowane postanowienia umowy kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Co do pierwszej przesłanki zawarcia umowy z konsumentem, to nie była to okoliczność sporna pomiędzy stronami. Powodowie nabyli bowiem kredytowaną nieruchomość, by w nim zamieszkać.

Na marginesie należy jeszcze wskazać, że dla oceny abuzywności wzorca nie mają znaczenia prawne osobiste przymioty (wiedza, doświadczenie itp.) osoby zawierającej umowę. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w postanowieniu z dnia 10 czerwca 2021r. C-198/20 wskazał, że jeśli chodzi o pojęcie „konsumenta” w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13, to Trybunał wielokrotnie uściślał, że ma ono charakter obiektywny i jest niezależne od konkretnego zasobu wiedzy, jaki może mieć dana osoba, czy też od posiadanych przez nią w rzeczywistości informacji (wyrok z dnia 21 marca 2019 r., P. i D., C 590/17, EU:C:2019:232, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo). W tym względzie należy zauważyć, że konsument znajduje się w słabszej pozycji niż przedsiębiorca, zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze względu na stopień poinformowania, i w związku z tym godzi on się na postanowienia umowne sporządzone uprzednio przez przedsiębiorcę, nie mając wpływu na ich treść (wyrok z dnia 21 marca 2019 r., P. i D., C 590/17, EU:C:2019:232, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo). Z powyższych rozważań wynika, że zakwalifikowanie danej osoby jako „konsumenta” w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13 nie zależy od jej zachowania, choćby było ono niedbałe, przy zawieraniu umowy kredytu. TSUE w przywołanym postanowieniu stanowczo stwierdził, że ochrona przewidziana w dyrektywie 93/13 przysługuje każdemu konsumentowi, a nie tylko temu, którego można uznać za „właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego przeciętnego konsumenta”.

W dalszej kolejności należało rozważyć, ***czy kwestionowane postanowienia umowne były negocjowane indywidualnie.***

Trafnie Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 9 czerwca 2021r. V ACa 127/21 wskazał, że w celu ustalenia czy konkretne postanowienie umowne należy kwalifikować jako „nieuzgodnione (uzgodnione) indywidualnie” należy zbadać, czy konsument miał na treść danego postanowienia „rzeczywisty wpływ” (art. 385¹ § 3 k.c.), co zwykle nie będzie miało miejsca w przypadku postanowień umowy przyjętych z wzorca zaproponowanego konsumentowi przez przedsiębiorcę. Sąd ten podkreślił, że dla zrealizowania przesłanki rzeczywistego wpływu konsumenta na treść postanowień umownych nie wystarczy wykazanie, że konsument dowiedział się o treści klauzuli w odpowiednim czasie, a strony prowadziły w tym przedmiocie negocjacje. Konieczne jest udowodnienie wspólnego ustalenia ostatecznego brzmienia klauzuli, w wyniku rzetelnych negocjacji w ramach, których konsument miał realny wpływ na treść określonego postanowienia umownego, chyba że zostało ono sformułowane przez konsumenta i włączone do umowy na jego żądanie. Stanowisko to Sąd Okręgowy w całości podziela. Indywidualne uzgodnienie postanowienia oznacza rzeczywisty i aktywny wpływ konsumenta na daną część umowy, a nie tylko bierną akceptację jego treści.

Ponadto wykazanie faktu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywało, zgodnie z art. 385¹ § 4 k.c. na pozwanym jako stronie, która na ten fakt się powołuje, tymczasem pozwany nie powołał dowodów na okoliczność indywidualnego uzgodnienia kwestionowanych klauzul. Z zeznań powodów wynikało, że nie negocjowali oni kwestionowanych postanowień. Potwierdził to również pośrednio świadek I. T., wskazując, że klienci detaliczni mieli niewielkie możliwości negocjacyjne.

Następnie należało ocenić, ***czy kwestionowane postanowienia dotyczyły głównych świadczeń stron.***

W ocenie Sądu, postanowienia umowne wprowadzające do umowy klauzulę ryzyka walutowego oraz odnoszące się do przeliczania walut przy wypłacie kredytu jak i przy spłacie rat kredytu stanowią główne świadczenia stron.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wskazywał, że jeśli chodzi o kategorię warunków umownych mieszczących się w pojęciu „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, to należy uważać za nie te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (wyroki: z dnia 3 czerwca 2010 r., C. de A. y M. de P. M., C 484/08, pkt 34; z dnia 23 kwietnia 2015 r., V. H., C 96/14, pkt 33).

Z orzecznictwa Trybunału wynika, że klauzule umowne dotyczące ryzyka kursowego, w zakresie, w jakim określają główny przedmiot umowy kredytu, wchodzi w zakres stosowania art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 i nie są jedynie poddawane ocenie, gdy właściwy sąd krajowy uzna, po zbadaniu każdego przypadku z osobna, że klauzule te zostały sporządzone przez przedsiębiorcę w jasny i zrozumiały sposób (zob. wyrok z dnia 14 marca 2019r. C - 118/17, pkt. 48; wyrok z dnia 20 września 2018 r., C 51/17, pkt 68). Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 października 2020 r., II CSK 805/18, Lex nr 3123932 podkreślił, że świadczenie kredytobiorcy korygowane klauzulami przeliczeniowymi, w istocie stanowi świadczenie główne w rozumieniu art. 3851 § 1 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115 i z dnia 9 maja 2019 r., I CSK 242/18).

Stosownie do art. 69 ust. 1 Prawa bankowego przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Nie powinno zatem budzić wątpliwości, że obowiązek zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu stanowi główne świadczenie kredytobiorców.

Zawarte w kwestionowanej umowie klauzule ryzyka walutowego i kursowa wpływały na wysokość świadczenia kredytobiorców. W konsekwencji ww. klauzul nie można uznać za postanowienia uboczne, tylko określające główne świadczenia stron.

By móc zatem poddać kontroli wskazane postanowienia umowne pod kątem abuzywności, należało rozważyć, **czy postanowienia te zostały sformułowane w sposób jednoznaczny czy też nie.**

W wyroku z dnia 30 kwietnia 2014r., C-26/13 TSUE wskazał, że art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że warunek umowny musi być nie tylko wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, by był zrozumiały dla konsumenta z gramatycznego punktu widzenia, ale także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu wymiany waluty obcej, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych postanowieniach dotyczących uruchomienia kredytu, tak by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne.

W wyroku z dnia 18 listopada 2021r. wydanym w sprawie C-212/20 TSUE podkreślił ponownie, że wymóg zredagowania w sposób jasny i zrozumiały zakłada, że w wypadku umów kredytu na instytucjach bankowych ciąży obowiązek dostarczania kredytobiorcom informacji wystarczających do podjęcia przez nich świadomej i rozważnej decyzji. W szczególności wymóg ów oznacza, że warunek, zgodnie z którym kredyt powinien zostać spłacony w tej samej walucie obcej co waluta, w której został zaciągnięty, ma być rozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, ale także w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i racjonalny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, do której kredyt był indeksowany, ale również oszacować – potencjalnie istotne – konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych. Dalej TSUE podkreślił, że poinformowanie – przed zawarciem umowy – o warunkach umownych i skutkach zawarcia tej umowy ma fundamentalne znaczenie dla konsumenta. To w szczególności na podstawie tej informacji konsument podejmuje decyzję, czy zamierza związać się warunkami umownymi sformułowanymi uprzednio przez przedsiębiorcę (wyrok z dnia 10 czerwca 2021 r., (...), od C 776/19 do C 782/19, EU:C:2021:470, pkt 62 i przytoczone tam orzecznictwo).

Natomiast pozwany w niniejszej sprawie nie dopełnił tak określonych obowiązków względem powodów wobec czego uniemożliwił im oszacowanie konsekwencji ekonomicznych przyjętych na siebie zobowiązań.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że powodowie nie otrzymali ani wykresów historycznych zmian kursu CHF/PLN ani symulacji zmian kursu CHF i wpływu tych zmian na wysokość raty i całego zadłużenia. Pozwany przedłożył do akt broszury informacyjne, ale opatrzone są one datami późniejszymi niż data zawarcia z powodami aneksu nr (...).

Sąd Najwyższy zwracał uwagę, że istnieje obowiązek ostrzegawczy instytucji finansowej, która oferując kredyt powiązany z walutą obcą kredytobiorcy, niejednokrotnie takiemu, który nie ma zdolności kredytowej do zaciągnięcia kredytu złotowego, powinna dołożyć szczególnej staranności w zakresie wyraźnego wskazania zagrożeń wiążących się z takim produktem finansowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2022r., I CSK 2538/22).

Wprowadzenie do aneksu do umowy kredytowej zawieranej na wiele lat, mechanizmu działania ryzyka kursowego, wymagało szczególnej staranności banku w zakresie wyraźnego wskazania zagrożeń wiążących się z oferowanym kredytem, tak by powodowie mieli pełne rozeznanie konsekwencji ekonomicznych zawieranej umowy. Pozwany bank winien uprzedzić powodów, że w związku z zawarciem kwestionowanego aneksu poniosą nieograniczone ryzyko kursowe, że zaciągnięcie tego rodzaju kredytu jest ryzykowne, a efektem może być obowiązek zwrotu kwoty wielokrotnie wyższej od pożyczonej, mimo dokonywania regularnych spłat. Bank nie uświadomił powodom jak może zachować się kurs CHF w razie wystąpienia sytuacji kryzysowych na świecie lub pogorszenia sytuacji gospodarczej w Polsce. Pozwany nie przekazał powodom informacji pozwalających realnie ocenić zakresu ryzyka kursowego i jego wpływu na stan zadłużenia i rzeczywisty koszt kredytu.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2022r., II CSKP 415/22 podkreślił, że jakkolwiek nie można oczekiwać od banku dokładnego przewidywania zmian kursu walutowego przez cały okres trwania umowy kredytu, to mając na względzie, że jest to podmiot profesjonalny, oferujący konsumentom produkt z góry już obarczony ryzykiem, winien on dołożyć wszelkich starań, aby w jak najbardziej przystępny i jasny sposób przedstawić to ryzyko. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że powoływanie się przez bank na złożenie w formie pisemnej oświadczeń o świadomości ryzyka walutowego o standardowej treści jest niewystarczające.

Warto w tym miejscu jeszcze przywołać wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, w którym uzasadnieniu Sąd Najwyższy podkreślił, że gdyby rzeczywiście zostało należycie wyjaśnione znaczenie zmiany kursu waluty i ponoszonego ryzyka, to racjonalny kredytobiorca nie decydowałby się na kredyt powiązany z kursem waluty obcej oraz gdyby kredytujący bank zamierzał wystarczająco poinformować kredytobiorcę będącego osobą fizyczną - konsumentem o niebezpieczeństwach wynikających z kredytu powiązanego z kursem waluty obcej, to nie proponowałby w ogóle zawierania takich umów kredytowych, zdając sobie sprawę jako profesjonalista, że umowa taka może zostać łatwo oceniona jako nieuczciwa.

Ponadto w aneksie nr (...) nie wskazano, na podstawie jakich kryteriów bank ustalał kurs wymiany waluty obcej zarówno w momencie przewalutowania kredytu jak i spłaty poszczególnych rat. TSUE w powołanym już wyroku z dnia 18 listopada 2021r. wskazał, że okoliczności, iż kurs wymiany zmienia się w długim okresie, nie może uzasadniać braku wskazania w postanowieniach umowy oraz w ramach informacji dostarczonych przez przedsiębiorcę w trakcie negocjacji umowy kryteriów stosowanych przez bank w celu ustalenia kursu wymiany mającego zastosowanie do obliczania rat spłaty, co umożliwiłoby konsumentowi określenie w każdej chwili tego kursu wymiany. Trybunał zwrócił uwagę, że kredytobiorca musi zrozumieć, do czego się zobowiązuje, zwłaszcza co do sposobu obliczenia rat spłaty kredytu, który zaciąga.

W świetle powyższego należało zatem uznać, że kwestionowane postanowienia umowne nie spełniały kryterium jednoznaczności, co umożliwiło Sądowi dokonanie oceny **czy przedmiotowe postanowienia umowne kształtowały prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.**

Sprzeczne z dobrymi obyczajami są takie działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego niezgodnie z zasadą równorzędności stron.

Natomiast w celu ustalenia, czy klauzula rażąco narusza interesy konsumenta, należy wziąć głównie pod uwagę, czy pogarsza ona jego położenie prawne w stosunku do tego, które w braku odmiennej umowy, wynikałoby z przepisów prawa, w tym mających charakter dyspozytywny (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, Nr 1, poz. 2). Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków wynikających z umowy na jego niekorzyść, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelnym traktowaniem (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, nie publ., z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC - ZD 2017, Nr 1, poz. 9; z dnia 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14, nie publ.; z dnia 30 września 2015 r., I CSK 800/14, nie publ. i z dnia 29 sierpnia 2013 r. I CSK 660/12, nie publ.).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 września 2021r. wskazał, że rażąco naruszenie interesów konsumenta nie musi dotyczyć nierównowagi ekonomicznej. Wystarczy, że będzie wynikać z poważnego naruszenia sytuacji prawnej konsumenta - ograniczenia treści praw, które przysługują mu na podstawie tej umowy i stosownie do przepisów prawa, utrudnienia w korzystaniu z tych praw bądź nałożenia na konsumenta dodatkowego obowiązku, którego nie przewidują przepisy prawa (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 16 stycznia 2014 r., C. P., C-226/12, EU:C:2014:10, pkt 23).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, jak już zostało wcześniej zasygnalizowane, w aneksie nie wskazano, na podstawie jakich kryteriów bank ustalał kurs wymiany waluty obcej zarówno w momencie przewalutowania kredytu jak i spłaty poszczególnych rat. Pozwany bank mógł kształtować kurs waluty w sposób dowolny, bez możliwości weryfikacji przez powodów. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w cytowanym już wyroku z dnia 18 listopada 2021r. podkreślił, że treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę. W konsekwencji TSUE doszedł od wniosku, że postanowienie, które nie pozwala konsumentowi na samodzielne określenie w każdej chwili kursu wymiany stosowanego przez przedsiębiorcę, ma nieuczciwy charakter.

Ponadto prawo banku do ustalania kursu waluty nie doznawało żadnych umownych ograniczeń w postaci skonkretyzowanych, obiektywnych kryteriów zmian stosowanych kursów walut. Nie ma przy tym znaczenia, czy stosowany przez pozwanego kurs wymiany walut miał charakter rynkowy, gdyż istotne było to, że powodowie nie mogli zweryfikować w żaden sposób tworzenia kursu kupna i sprzedaży walut przez bank. Nawet w sytuacji, gdyby kurs ten był kursem rynkowym istniałaby podstawa do przyjęcia, że klauzule kursowe są abuzywne albowiem potencjalnie dawały bankowi możliwość dowolnego kształtowania owego kursu i jednostronnego decydowania o wysokości rat spłat obciążających kredytobiorcę.

Takie stanowisko znajduje potwierdzenie w orzecznictwie. W wyroku z dnia 27 lutego 2019r., II CSK 19/18 Sąd Najwyższy wskazał, że mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną banku, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 3851 § 1 k.c. W tym tonie wypowiedział się też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 kwietnia 2019r., III CSK 159/17, Legalis numer 1892834 jak również w wyroku z dnia 29 października 2019r., IV CSK 309/18, Legalis numer 2237678.

Ponadto należy podkreślić, że ocena zakwestionowanych postanowień nie może być zawężona tylko do przyjętego w aneksie mechanizmu przeliczenia kwoty kredytu przy przewalutowaniu oraz rat kredytu przy spłacie w oparciu

o tabele kursowe banku. Istotą kredytu denominowanego do waluty obcej jest bowiem ryzyko zmiany kursu waluty, które w sposób nieograniczony obciąża kredytobiorcę. Zawarcie przedmiotowego aneksu narażało powodów na nieprzewidywalne i nieograniczone ryzyko kursowe skutkujące wzrostem zobowiązań mimo wykonywania umowy zgodnie z jej treścią. Również zachowanie pozwanego banku, który przedstawiał powodom przedmiotowy aneks jako korzystne rozwiązanie, a z drugiej strony nie przedstawił rzetelnej informacji odnośnie do ryzyka kursowego i możliwości znacznego wzrostu kursu CHF w okresie kredytowania stanowi działanie niełojalne. Niełojalność banku wobec powodów wyrażająca się w proponowaniu im produktu związanego z istotnym ryzykiem walutowym i jednocześnie zaniechaniu rzetelnego poinformowania powodów o tym, jak kosztowne mogą być dla nich skutki związania się takim kredytem, stanowi o naruszeniu dobrych obyczajów. Z kolei narażenie powodów na nieograniczone wręcz wieloletnie ryzyko wzrostu zadłużenia stanowi o rażącym naruszeniu jego interesów jako konsumentów.

Naruszenia dobrych obyczajów i rażącego naruszenia interesów powodów w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. należało zatem upatrywać w sposobie przeliczania walut w oparciu o kurs kształtowany dowolnie przez bank oraz w przerzuceniu na powodów nieograniczonego ryzyka kursowego wpisanego w konstrukcję kredytu denominowanego do CHF, o którym to ryzyku powodowie nie zostali w sposób prawidłowy poinformowani.

Reasumując, w ocenie Sądu, postanowienia umowne wprowadzające do aneksu ryzyko walutowe i mechanizm przeliczania walut przy przewalutowaniu jak i przy spłacie kredytu zawarte w § 3 ust. 2 umowy w brzmieniu nadanym aneksem oraz § 8 ust. 7 umowy w brzmieniu nadanym aneksem.

Zaakcentować w tym miejscu wypada, że Sąd nie badał ziszczenia się przesłanek abuzywności w odniesieniu do innych postanowień łączącej strony umowy kredytu denominowanego do CHF niż powołane na wstępie, uznając że aneks ta po wyłączeniu z niej klauzul waloryzacyjnych upada w całości, zatem bez znaczenia jest to, czy zawierał ona także inne postanowienia abuzywne.

W dalszej kolejności należało zatem określić konsekwencje prawne abuzywności wskazanych postanowień umownych.

Rozpatrzyć należało kilka możliwości rozstrzygnięcia. Pierwsza, to ustalenie nieważności aneksu, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, zwłaszcza ze względu na odpadnięcie essentialia negotii umowy kredytu. Druga to przyjęcie, że aneks jest ważny, ale w miejsce bezskutecznych postanowień nie wchodzi żadne dodatkowe postanowienia. Trzecia, to przyjęcie, że aneks jest ważny i jej uzupełnienie przez sąd przez wprowadzenie w miejsce niedozwolonych klauzul innego mechanizmu denominacji.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c. postanowienia takie nie wiążą powodów. Z kolei w myśl § 2 jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Nie ulega jednak wątpliwości, że jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej zmiany umowy, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy.

W ocenie Sądu, uznanie kwestionowanych postanowień umownych za abuzywne i ich eliminacja z łączącej strony umowy w brzmieniu nadanym aneksem uniemożliwia określenie wysokości zobowiązania powodów (wysokości zadłużenia i poszczególnych rat). W konsekwencji aneks w pozostałym zakresie nie jest możliwy do utrzymania i wykonywania (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2022r., II CSKP 415/22). W postanowieniu z dnia 23 czerwca 2022r., I CSK 2538/22 Sąd Najwyższy ponownie podkreślił, że stwierdzenie nieważności umowy mieści się w zakresie sankcji, jaką dyrektywa 93/13 przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych. Zagwarantowana konsumentom przez przepisy tej dyrektywy ochrona ukierunkowana jest m.in. na osiągnięcie skutku prewencyjnego, o czym mowa w jej art. 7, tj. zniechęcenia przedsiębiorców do wykorzystywania w zawieranych umowach nieuczciwych postanowień umownych.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie jest możliwe przyjęcie, że aneks jest ważny, ale w miejsce bezskutecznych postanowień nie wchodzi żadne dodatkowe postanowienia. Pozostawienie oprocentowania LIBOR do oprocentowania kredytu złotówkowego wypaczałoby sens oraz cel zawartej umowy kredytowej. Należy uznać, że wyeliminowanie ryzyka kursowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennym istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, Nr 11, poz. 134). Nie jest możliwe zatem zachowanie takiej umowy w mocy jako kredytu złotowego oprocentowanego stawką LIBOR, gdyż sprowadzałoby się to do nieuprawnionego przekształcenia przez sąd pierwotnej umowy.

W postanowieniu z dnia 23 czerwca 2022r., I CSK 2538/22 Sąd Najwyższy ponownie wskazał, że wyeliminowanie abuzywnych klauzul przeliczeniowych nie prowadzi do utrzymania w mocy kredytu indeksowanego kursem CHF jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR (wyrok SN z dnia 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22); to samo dotyczy kredytu denominowanego kursem CHF (wyrok SN z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22).

Zdaniem Sądu, przyjęcie, że aneks jest ważny i że jest możliwe jej uzupełnienie przez sąd przez wprowadzenie w miejsce niedozwolonych klauzul innego mechanizmu denominacji nie zasługuje na akceptację.

W wyroku z 3 października 2019 r., C - 260/18, TSUE jednoznacznie uznał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wypełnianiu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze tylko ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści takiej czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, jeżeli strony wyrażą na to zgodę. TSUE w powołanym już wcześniej wyroku z dnia 18 listopada 2021r. przypomniał, że jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym (zob. podobnie postanowienie z dnia 4 lutego 2021 r., (...), C 321/20, niepublikowane, EU:C:2021:98, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo). Również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 maja 2021r. III CZP 6/21 podkreślał, że w świetle orzecznictwa TSUE należy ocenić, czy upadek umowy narażałby konsumenta na „szczególnie niekorzystne konsekwencje”.

Natomiast w niniejszej sprawie powódowie, po pouczeniu przez Sąd o skutkach uznania aneksu za nieważny, wyrazili wolę ustalenia nieważność aneksu, wskazując, że rozumieją konsekwencje z tym związane, uważają to za korzystne rozwiązanie i nie akceptują aneksu w dotychczasowym kształcie.

Tym samym brak jest podstaw do poszukiwania przez Sąd przepisów o charakterze dyspozytywnym, które mogłyby znaleźć zastosowanie po usunięciu abuzywnych postanowień. Dodatkowo można wskazać, że takim przepisem nie jest art. 358 § 2 k.c. odwołujący się do kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski. Przepis ten został wprowadzony 24 stycznia 2009r., zatem nie może dotyczyć umowy zawartej wcześniej i sanować postanowień abuzywnych bezskutecznych od samego początku.

Z kolei TSUE w wyroku z dnia 18 listopada 2021r. wskazał, że nie wydaje się, aby art. 65 k.c., który zawiera ogólną regułę wykładni, stanowił przepis prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym. Dalej Trybunał dodał, art. 5 i 6 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by sąd krajowy, który stwierdził nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej dyrektywy, dokonał wykładni tego warunku w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru, nawet jeśli taka wykładnia odpowiadałaby wspólnej woli stron.

Sąd Najwyższy w powołanym już wyroku z dnia 28 września 2021r. wskazał, że nie zachodzi możliwość uzupełnienia abuzywnych postanowień umownych z odwołaniem się do zwyczaju czy zasad współżycia społecznego (art. 56 k.c., art. 65 § 1 i 2 k.c. i w zw. z art. 354 § 1 k.c.).

Powyższe potwierdził również Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w najnowszym wyroku z dnia 8 września 2022r., wydanym w sprawie C-80/21 do C-82/21, w którym stwierdził, że artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowy, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je.

Na marginesie należy jeszcze wskazać, że samo wejście w życie tzw. ustawy antyspreadowej w żaden sposób nie wpływa na ocenę abuzywności przedmiotowych postanowień umowy i jej konsekwencji dla bytu umowy. W założeniu ustawodawcy chodziło o doprecyzowanie na przyszłość reguł ustalania kursu wymiany walut oraz nieodpłatne umożliwienie dokonywania spłat kredytu bezpośrednio w walucie obcej. Omawiana ustawa nie przewidywała gotowych do zastosowania przepisów, które zastępowałyby ewentualne klauzule abuzywne, a jedynie nakładała na banki ciężar dokonania ogólnie określonych, wymagających skonkretyzowania in casu zmian umowy, co nie wystarcza dla przyjęcia domniemania, że owe konkretne rozwiązania są wynikiem należytego wyważenia ogółu praw i obowiązków stron przez ustawodawcę. Wskazana nowelizacja prawa bankowego nie usuwa ani nie ogranicza ryzyka walutowego, pozostaje ono na niezmiennym poziomie w stosunku do stanu z daty zawarcia umowy.

Reasumując, z uwagi na stwierdzony (powstały wskutek wyeliminowania klauzul niedozwolonych) brak essentialia negotii przedmiotowego aneksu i niemożności dalszego jego wykonywania po usunięciu postanowień abuzywnych, aneks należało uznać za nieważny.

W konsekwencji Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 385⁽¹⁾k.c. w punkcie I wyroku częściowego ustalił, że aneks nr (...) do umowy kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) (spłacanego w ratach annuitetowych udzielonego w walucie polskiej) zawarty w dniu 10 czerwca 2005r. pomiędzy B. N. i A. N. a (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. jest nieważny, oddalając w pozostałym zakresie żądanie o ustalenie, o czym Sąd orzekł w punkcie II wyroku częściowego.

ZARZĄDZENIE

(...).